

Orienterende notat om dansk deltagelse i arbejdsgruppen for nationale erklæringer

19. marts 2014

Dansk deltagelse i arbejdsgruppen om nationale erklæringer

På Kommissionens initiativ er der nedsat en inter-institutionel arbejdsgruppe, som har til formål at udarbejde en mulig skabelon samt anbefalinger til udformningen af nationale politiske erklæringer vedr. den nationale anvendelse af EU midler på udgiftsområder, hvor forvaltningen er delt mellem Kommissionen og medlemslandene. Baggrunden for arbejdsgruppen er, at det i den nye finansforordning med virkning fra 2014 angives, at medlemslandene har muligheden for at afgive erklæringer på et passende niveau.

Der er således ikke tale om en lovgivningssag ligesom der er tale om frivillighed, både i forhold til at afgive en national erklæring og til at følge arbejdsgruppens slutanbefalinger, hvorfor sagen forelægges Folketingets Europaudvalg skriftligt til orientering.

Formålet med nationale erklæringer er at skabe større national ansvarlighed i forhold til forvaltningen af EU-midler og at der i større grad tages politisk ansvar for, at der rettes op på evt. konstaterede fejl i den nationale udbetaling af EU-midler.

Regeringen lægger vægt på, at medlemslandene lever op til deres ansvar i forhold til at sikre en korrekt anvendelse af EU-midler, da det er en vigtig del af at opnå en budgetgennemførelse med færre fejl. Den danske repræsentant i arbejdsgruppen arbejder derfor for, at anbefalingerne gør det så attraktivt som muligt for medlemslandene at udarbejde nationale erklæringer samtidig med, at man arbejder aktivt for at fremme den danske model, hvor det politiske niveau holdes ansvarlig for forvaltningen af EU-midler via Statsrevisorernes årlige EU-beretning. De endelige anbefalinger vil være frivillige at efterleve.

Det er Kommissionens intention at afslutte arbejdet i slutningen af marts/ primo april, hvorefter resultatet muligvis bliver præsenteret på næstkommende ECOFIN.

Baggrund

I den nye finansforordning, der blev færdigforhandlet under dansk formandskab og som trådte i kraft 25. oktober 2012, angives det i artikel 59 stk. 5, at medlemslandene har muligheden for, at afgive erklæringer underskrevet på et passende niveau. Essensen i denne bestemmelse er, at medlemslandene tilskyndes til at afgive nationale politiske erklæringer for derved at sikre, at der tages politisk ansvar for de nationalt udbetalte EU-midler på de udgiftsområder, hvor forvaltningen er delt imellem Kommissionen og medlemslandene.

I Europa-Parlamentets dechargebeslutning af 17. april 2013 vedrørende budgetgennemførelsen for 2011, blev der udtrykt ønske om, at Kommissionen skulle bistå medlemslandene i at fremlægge de frivillige erklæringer ved at fremme bedste praksis. På den baggrund erklærede Kommissionen i forbindelse med

afslutningen af forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme 2014-2020, at man ville nedsætte en arbejdsgruppe med dette formål.

Opdraget til arbejdsgruppen er, at udarbejde en rapport med anbefalinger til hvordan nationale erklæringer kan udformes, herunder en mulig skabelon. Der er således ikke tale om en lovgivningssag, men alene et spørgsmål om, at man fra dansk side bidrager til retningslinjer for, hvordan den frivillige bestemmelse i finansforordningen kan implementeres for de medlemslande, der måtte ønske dette. På denne baggrund fremlægges sagen for Europaudvalget skriftligt til orientering.

Både Kommissionen (formand), Europa-Parlamentet og Rådet deltager i arbejdsgruppen og alle medlemslande kan deltage. Under henvisning til den ikke bindende natur af bestemmelsen i finansforordningen, har størstedelen af medlemslandene dog valgt ikke at deltage i arbejdet, mens alene Danmark, Holland, Storbritannien, Sverige, Luxembourg og Grækenland (som formandskabsland) har deltaget i alle møder.

Det forventes, at arbejdet afsluttes sidst i marts eller først i april, hvorefter Kommissionen formodes at præsentere resultatet på et efterfølgende ECOFIN møde, når rapporten foreligger. Det vil være frivilligt for de enkelte lande, om de ønsker at efterleve anbefalingerne.

De frivillige nationale erklæringer er et supplement til de reviderede, obligatoriske og omfattende årlige ledelseserklæringer fra de nationale organer, der er ansvarlige for administration og kontrol af programmerne.

Indhold

Formålet med nationale erklæringer på politisk niveau er at skabe større national ansvarlighed i forhold til forvaltningen af EU-midler – herunder at rette op på evt. konstaterede fejl - på udgiftsområder, hvor forvaltningen er delt mellem medlemslande og Kommissionen. Delt forvaltning anvendes især af de europæiske investerings- og strukturfonde, dvs. landbrugs-, fiskeri, regional- og socialfondsområdet.

Merværdien i nationale erklæringer i forhold til øvrige forpligtelser om rapportering og erklæringer på landbrug og strukturfondsområdet er således, at der tages politisk ansvar for, at der rettes op på evt. konstaterede fejl i den nationale udbetaling af EU midler. Et velfungerende system for national ansvarlighed kan således også være medvirkende til, at Kommissionen opnår en sikkerhed for at EU-midlerne udbetales korrekt.

Kommissionens hensigt er, at der skal gives anbefalinger til erklæringens struktur, indhold, hvem erklæringen skal henvende sig til, hvornår erklæringen skal foreligge, offentliggørelse samt opfølgning. Herudover indeholder Kommissionens udkast en liste af kriterier for, hvad der skal til for, at erklæringen

giver merværdi for nationale og/eller europæiske institutioner. Den sidste del af Kommissionens udkast indeholder et eksempel på, hvordan en national erklæring kan udformes.

Ifølge Kommissionen skal erklæringerne bygges op omkring de ledelseserklæring, som med den nye finansforordning bliver obligatoriske på både landbrugs og strukturfondsområdet. Vedkommende, der underskriver den nationale erklæring skal være direkte eller indirekte ansvarlig for de myndigheder, der afgiver ledelseserklæringerne. De nationale erklæring bør adresseres til de nationale parlamenter, hvor de bør drøftes og erklæringerne bør forelægge på samme tidspunkt som ledelseserklæringerne for at maksimere værdien for sikkerheds og ansvarskæden. Kommissionen ser gerne, at erklæringen offentliggøres.

Det er meget begrænset, i hvor stor udstrækning Kommissionen kan give medlemslandene egentlige incitamenter til at begynde at udarbejde nationale erklæring. Baggrunden for dette er, at Kommissionen i forbindelse med forhandlingerne om finansforordningen afgav en erklæring om at lande, der ikke udarbejder nationale erklæring, ikke stilles dårligere end de, der gør.

I Kommissionens oplæg kan afgivelsen af nationale erklæring indgå som en del af risikovurderingen af et medlemsland, samt indgå som en del af Kommissionens vurdering af om kontrolintensiteten af et land kan reguleres, dog under hensyntagen til finansforordningens generelle regler.

Dansk holdning

Fra regeringens side lægges der vægt på, at medlemslandene lever op til deres ansvar i forhold til at sikre en korrekt anvendelse af EU-midler, da det anses som en vigtig del af at arbejde henimod en budgetgennemførelse med færre fejl. Det har derfor ligget i naturlig forlængelse heraf, at give dansk input til arbejdsgruppens arbejde med henblik på at påvirke anbefalingerne i en retning, så det gøres attraktivt for flere medlemslande at indarbejde den nationale politiske ansvarlighed for EU-midlernes anvendelse i nationale procedurer.

Det er derfor vigtigt for regeringen, at anbefalingerne fremhæver, hvilke incitamenter, der er for medlemslandene til at tage fat i dette arbejde. Det er dog samtidig vigtigt, at Kommissionen foretager en kvalitativ vurdering af hvert enkelt lands nationale erklæring og dens indvirkning på anvendelsen af EU-midlerne, før der evt. slækkes på kontrolindsatsen.

Regeringen har samtidig arbejdet for en så rummelig model som muligt, for ikke at afskrække lande fra at indføre nationale erklæring med for detaljerede krav. Det bør således i høj grad vil være op til de respektive medlemslande at afgøre, hvordan den politiske ansvarskæde bedst indrettes, idet man herved kan tage hensyn til nationale særpræg.

Kommissionens udspil i dansk perspektiv

I Danmark holdes det politiske niveau ansvarlig for forvaltningen af EU-midler via Statsrevisorernes årlige EU-beretning. Her stilles relevante fagministre til ansvar overfor Folketinget, når Statsrevisorerne, på baggrund af EU-beretningen, udbeder sig ministerredegørelser, som skal indeholde redegørelse for, hvordan fejl og mangler udbedres fremadrettet.

Det er regeringens holdning, at den danske model, sikrer den nationale politiske ansvarlighed, hvilket betragtes som essensen i nationale erklærings merværdi.